

Volání Severu

Už několik let za sebou začátkem tradiční neslané nemastné zimní sezony v naší malé přelidněné české kotlině toužebně hledím k Severu. Vlastně to není ani tak dávno, necelé desetiletí, co jsem spolu se svými psy poprvé ochutnal volnost prostoru, opuštěnost bílých plání a vysokou klenbu hvězdnaté oblohy prozářené mihotáním polární záře. Skandinávie mi stejně jako mnoha dalším učarovala. Těch v podstatě pár dnů strávených kdesi v pustinách za polárním kruhem ve společnosti svých věrných psích společníků dokáže člověka naplnit zážitky a nabít vnitřní energii na celý rok.

Komorní výprava

Naše domácí smečka tažných psů během posledních let zestárla a početně prořídla. Okolnosti mne donutily přemýšlet, plánovat i trénovat v malém. Tak došlo i na renesanci a návrat dávno zapomenuté pulky a rolpulky. Vzpomínky na povedenou předloňskou výpravu se splezením složeném ze dvou aljašských malamutů a tří grónských psů už téměř vybledly. Skvělou společnost nám tehdy dělala čtveřice sehraných běžkařů s vlastnoručně vyrobenými pulkami. Tentokrát náš lidský kolektiv prošel v průběhu půlročního plánování mnoha proměnami, aby skončil u tříčlenné party protřelých „kočovníků Severu“. Ani se psi osádkou to nebylo jednoznačné. Storm, grónský „psi profesor“, kterého jsem do pulky loňskou zimu poctivě zaučoval, se na podzimním tréninku ošklivě zranil. Stormovo místo nakonec se ctí zastal jeho trochu nevyčválaný syn Bandita. Svou pozici ve výpravě měla jistou kamarádova černobílá fenka českého horského psa Bela. Už při společném tréninku si dokázala vůči daleko mohutnějšímu Banditovi sjednat pořádek. Tuhle dvojici měl ještě doplnit mladý evropský saňový pes Sepp. Čert ví, jak by jim to společně klapalo. Jisté však je, že Seppův pániček v obavách z hlášených velkých mrazů účast vzdal.

Tam, kde hynou sobi, Čech se přizpůsobí

Tak tenhle známý citát jsme byli odhodláni realizovat do posledního písmene. Kamarádův prostorný peugeot nás tři a naše dva psy přemístil daleko za severní polární kruh na samotný konec největšího finského jezera Inari. Za sebou necháváme všechny únorové pracovní starosti, temné vlny Baltského moře i téměř tři tisícovky kilometrů



Německem, Švédskem a Finskem. Nebývale těžká zima nás na silnicích letos potrápila, ale teď už jsme v Laponsku a chceme si to zde užít. Ještě vynikající kávička a kultovní pivko Lapin Kulta v místní kavilce a poslední výspa civilizace nám mizí za zády. Ukrajujeme první kilometry mrazivého trailu a očima se vítáme se známou krajinou kolem sebe. Sobi stopy se v bílém sněhu rozbíhají do všech stran. Říčka plynule přechází v mělké jezero, na které navazují jako korále další a další. Zamrzlou hladinu pod sebou spíš jen tušíme, a to podle zvláštního mrazivého vrzání skluznic. Psi v představě velkého dobrodružství posíleného téměř hmatatelnou



Bandita při odpočinku



Renesance českého horského psa v podání Bely s Mírou

přítomností polodivokých sobů vzrušeně pracují. Jsme v kraji, kde severská tajga během nemnoha kilometrů plynule přechází v nehostinnou, drsnou tundru. Dnes nás ale ještě chrání před porvyv ledového větru otužilé borovice smíšené se ztepilými štíhlými smrky. Večer na útulném romantickém srubu popijíme kvanta čaje z rozpuštěného sněhu, zatímco Bandita s Belou venku tráví svou první noc v záhrabu a v žaludcích je hřeje teplá polévka s granulemi. Jaká pohoda proti včerejší stísněné noci ve stanu při minus pětadvaceti!

Chvála pulce

Nechtěli jsme přípravu podcenit, tady na Severu se chyby neodpouštějí. I proto loňská zima probíhala ve znamení testování a vychytávání chybiček vlastnoručně vyrobených pulk kontinentálního typu. Představy i vstupní základní komponenty pro výrobu jsme s Mírou měli podobné. Přesto jsme každý šli tak trochu svou cestou, takže finální produkty se mírně odlišovaly, a to především co se týče velikosti pulky, uchycení i provedení ojí. Po posledním společném tréninku se Míra ale nakonec rozhodl



Sobařská kóta

odjet na Sever s plastovou skandinávskou pulkou, jejíž český prototyp se mu na poslední chvíli podařilo sehnat. Jeho fenka Bela totiž přece jen neměla takovou sílu a dravost v tahu jako naši grónáci. Vyrazit s pulkou na odpolední výlet a nabalit se na týdenní akci v ledových pustinách je přece jen diametrální rozdíl. Vak Banditových saní se tak zcela naplnil a celé dílo korunovala kytara, protože přece není nic horšího než trudomyslnost. Ta hromada za Banditovými zády čítající bratru šedesát až sedmdesát kilogramů mne poněkud vyděsila, nicméně díky madlu jsem mu mohl kdykoliv pomoci. Míra přistoupil k balení daleko systematictější a s menšími rezervami. S váhou naložené pulky se tak dostal na třicet šest kilo plus batoh. Přesto se

rozhodl do pulky se zapráhnout sám a subtilní Belu v postroji si připnout pouze k pasu.

... a dvojí chvála našim psům

Šestačtyřicetkilový gróňák bleskurychle rozptýlil mé starosti, když s vrchovatou pulkou divoce vyrazil po trailu zamrzlého jezera. Bela se s chutí přidala a celou karavanu uzavíral Jura, který se svým „vláčkem“ dvou pulek a batohem na zádech začal bez psů brzy zaostávat. S odstupem času mohu konstatovat, že vlastnoručně vyrobená pulka ve spojení s Banditem splnila mé očekávání při přesunu materiálu a proviantu na vzdálenosti desítek kilometrů. Díky její konstrukci do podoby malých sání jsem na relativně zpevněném trailu ani nebyl nucen užívat sněžnice či lyže, ale psovi jsem pomáhal klasickým „pedalováním“. Teprve ve srovnání především s „pěšákem“ Jurou mohl člověk naplno posoudit, jak velkou pomocí a zrychlením bylo a je využití tažných psů do zápřahu.

V odloučení

Třeskuté mrazy nás vyprovodily z tajgy a zlověstná vichřice, která nás zastihla na tupě pastevců sobů uprostřed plání, přinesla změnu počasí. Azurová obloha se nepravidelně střídala se zimomřivým severským sluníčkem, kdy se teploty přiblížily k nule. Pro někoho možná jednotvárná pustá krajina, pokrytá pouze spornými keříky bříz,



Sobí defilé

v nás „severských kočovnicích“ vzbuzovala obrovské emoce. Obzvláště když jsme během celého několikadenního putování nepotkali ani živáčka. Nepočítáme-li ovšem početná sobí stáda, z nichž se občas vyčlenilo pár „zvědavců“, kteří si přišli zblízka obhlédnout podivné vetřelce. Člověk se musel v duchu obdivovat a sklonit před těmi nádhernými zvířaty, která dokázala i v tak nehostinné

Vyrazit s pulkou na odpolední výlet a nabalit se na týdenní akci v ledových pustinách je přece jen diametrální rorozdíl.

krajině vést spokojený život. To samé ovšem platí o svébytném národě Sámů, jejichž životy je právě se sobem po staletí spjata.

S polární září v zádech

Psí pracovali den ode dne lépe a lépe. Myslím, že Petra Hanzlíka, tvůrce našeho národního plemene, by potěšilo vidět, jak se alespoň někteří z českých horských psů vrací k poslání, ke kterému byli stvořeni. A náš gróňák Bandita? Jen potvrdil pověst, která tomuto houževnatému plemeni předchází, tedy pověst neskutečných pracantů do extrémních podmínek s extrémní zátěží. Poslední dny se s námi Sever loučil každovečerní polární září. Obloha se rozsvěcela neustále měnícími reflektory a světelní hadi se kroutili doslova po celé nebeské klenbě. Vůbec se nám z toho fantastického přírodního divadla nechtělo zpět do civilizace, světelného smogu, shonu a světa neveselých zpráv. Tak zase někdy na shledanou podivuhodný, drsný Sever!

Vladimír Páral ■

Foto: V. Páral, M. Vodák